

LO Stat

Fellesorganisasjonen (FO)

Mariboegs gate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Deres referanse

Vår referanse 21/00114-11

Vår dato 22.03.2021

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

FOs krav til mellomoppgjøret i staten i 2021

fo.no

Fellesorganisasjonen (FO) bygger kravene våre til mellomoppgjøret i staten 2021 på LOs tariffpolitiske uttalelse av 16. februar 2021, FOs Prinsippprogram og FOs tariffpolitiske uttalelse for mellomoppgjøret 2021.

FOs krav til mellomoppgjøret i staten

- Et generelt kronetillegg som gis på hovedlønstabellen, som bidrar til å sikre kjøpekraftsutviklingen, utjevne forskjeller og gi oppgjøret en bedre miljøprofil.
- Et eget likelønns tillegg til kvinne dominerte grupper for å styrke likelønnsutviklingen.
- At alle tillegg gis sentralt og at det ikke avsettes midler til lokale forhandlinger.

Rammen for oppgjøret

Reguleringsbestemmelsen for 2. avtaleår i Hovedtariffavtalen i staten sier at forhandlingene skal føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjonen på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår. Videre skal lønnsveksten vurderes i forhold til arbeidslivet for øvrig.

I praksis er frontfagsoppgjøret førende for forhandlingene. Den foreløpige TBU-rapporten har beregnet årslønnsveksten fra 2019 til 2020 til 1,8 prosent i staten, mens industriarbeidere og industrifunksjonærer i NHO-bedrifter fikk henholdsvis 2 og 2¼ prosent. Lønnsveksten i industrien samlet sett er foreløpig beregnet til 2¼ prosent.

Lønnsveksten for arbeidere og funksjonærer i industrien i NHO-området ble høyere enn det vi la til grunn ved hovedtariffforhandlingene i staten høsten 2020. FO har en klar forventning om at økningen i rammen i industrien i fjor, skal medføre en høyere ramme for årets oppgjør i staten.

Et generelt kronetillegg til alle

Et generelt kronetillegg som gis til alle på hovedlønnstabellen, vil bidra til å sikre kjøpekraftsutviklingen. Det vil også bidra til å utjevne forskjeller mellom de høyest og lavest lønte, og mellom kvinner og menn.

Et generelt kronetillegg vil også bidra til å gi oppgjøret en bedre miljøprofil. FNs naturpanels (IPBES) globale tilstandsrapport for naturen på jorda fra 2019 slår fast at tap av naturmangfold er en like stor trussel som de økende klimaendringene. En felles driver for både økte klimautslipp og tap av naturmangfold er økt forbruk. Å endre og redusere forbruket er sentralt for bærekraft og sosial rettferdighet, ifølge IPBES, som slår fast at vi trenger en holdningsendring i synet på hva som er et godt liv. Koblingen mellom et godt, meningsfylt liv og stadig økende materielt forbruk må fjernes.¹

FO ønsker seg et samfunn som er i pakt med miljøet, og at den nødvendige omstillingen skal skje på en solidarisk måte. FO mener at partene i arbeidslivet også må bidra til dette, og at staten som arbeidsgiver må gå foran. Forskning på husholdninger i Europa viser at det er de med de høyeste inntektene som bidrar til mest forurensing.² Et skritt i riktig retning vil være å innrette oppgjørene på en måte som tar hensyn til dette. Et generelt kronetillegg i statsoppgjøret vil bidra til dette.

Spesielt om likelønn

I Holden III-utvalget er det slått fast at den samlede lønnsveksten i frontfaget verken er et gulv eller et tak, men en norm som skal sikre at lønnsveksten i konkurranseutsatt sektor over tid er retningsgivende for andre sektorer (NOU 2013:13, s. 140). FO mener at rammen fra frontfaget skal følges samtidig som den ikke kan være til hinder for at grupper, som systematisk over tid har blitt hengende etter lønnsutviklingen, skal kompenseres for dette. Dette er også i årets tariffpolitiske uttalelse fra LOs representantskap.

Arbeid i kvinnedominerte yrker verdsettes systematisk lavere enn arbeid i mannsdominerte yrker, selv om kravene til utdanning, erfaring, ansvar og anstrengelse er de samme. Blant heltidsansatte i staten (ekskl. helseforetakene) var gjennomsnittslønna for kvinner 90,2 prosent av menns lønn i 2020, og 89,9 prosent i 2019. Tallene for staten er bare litt bedre enn tilsvarende tall for alle næringer i Norge i 2020, hvor kvinner i gjennomsnitt hadde 89,3 prosent av menns lønn (Foreløpig rapport fra TBU, 15.02.2021).

Forskjellene mellom kvinner og menns lønn øker med utdanningen, og er størst blant de med høgskole- eller universitetsutdanning t.o.m. 4 år (alle næringer). I 2020 tjente kvinner i denne kategorien i gjennomsnitt 80,2 % av menns lønn, ifølge samme TBU-rapport. Dette var 0,1 prosentpoeng mer enn i 2019.

Lønnssystemet i staten bidrar også til at kvinnedominerte yrker kommer dårligere ut. Systemet har bare delvis blitt vedlikeholdt i de senere årene, og det er de mannsdominerte lønnsrammene, spesielt innenfor uniformsyrker, som

¹ <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/bilder/nyhetsdokumenter---old/nyheter-vedlegg/faktaark-versjon-10.pdf>

² <https://energiogklima.no/to-grader/aktuelt/ny-forskning-rike-husholdninger-i-eu-ma-kutte-mest/>

fungerer best og gir flest ansiennitetsopprykk. Kvinnedominerte lønnsrammer har ikke blitt vedlikeholdt i samme grad, og fungerer dårligere. Dette gjør at mer av glidningen går til menn, og at det er en innebygd ulikelønnseffekt i lønssystemet.

Likelønnsutviklinga går for treigt, både i staten og samfunnet ellers, og spesielt blant de med høyere utdanning. FO mener derfor det bør gis et flatt kronetillegg til alle, og et særskilt likelønnstillegg til kvinnedominerte grupper i staten.

Hensynet til likelønnsutviklingen er også en viktig grunn til at FO krever at tilleggene i årets oppgjør bare skal gis sentralt.

FO tar forbehold om nye og endrede krav.

Med vennlig hilsen

Marianne Solberg
Nestleder

Tore Heen Ottesen
Rådgiver